

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering gegeven antwoorden

12

Vragen van het lid **Thissen** (GroenLinks) op 13 juli 2010 medegedeeld aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de minister voor Jeugd en Gezin inzake *thuiszittende jongeren*.

Antwoorden van de heer **Rouvoet** (minister voor Jeugd en Gezin en minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) mede namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ontvangen 31 augustus 2010).

Vraag 1

Bent u op de hoogte van het onderzoek Back to school dat de Cliëntenraad van de instelling GGZ Kinderen en Jeugd, onderdeel van Rivierduinen, werkzaam in de regio's Duin- en Bollenstreek, Leiden, Alphen en Gouda, heeft laten doen naar de groep thuiszittende jongeren (jongeren in de leerplichtige leeftijd die niet naar school gaan)?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Zo ja, deelt u de opvatting dat voor deze jongeren geen sprake is van de noodzakelijke sluitende aanpak, noch van preventie instroom in een uitkering?

Antwoord 2

Er zijn nog steeds jongeren die thuiszitten. Voor die jongeren is er geen sprake van een sluitende aanpak. Het zoeken naar oplossingen voor dit hardnekkige probleem blijft dan ook nodig. De opvatting doet echter tekort aan de inspanningen van veel betrokkenen in het veld om te voorkomen dat jongeren thuis komen te zitten en hun inzet om jongeren die thuis zitten weer naar school te begeleiden.

In januari 2010 heeft de voormalige staatssecretaris van OCW, mevrouw Dijkma, een brief naar de Tweede Kamer gestuurd over thuiszitters¹. Aanleiding hiervoor was het onderzoek naar het aantal thuiszitters dat voor de tweede keer was uitgevoerd door Ingrado, de brancheorganisatie voor de

¹ Tweede Kamer, 2009–2010, 26 695, nr. 66.

gemeentelijke leerplicht en RMC-functie². In de brief worden de resultaten van het onderzoek beschreven en wordt gewezen op het belang van een brede aanpak van de problematiek. Dat begint bij het voorkomen dat jongeren thuis komen te zitten. Daarvoor is het van belang dat scholen en leraren goed zijn toegerust in het omgaan met leerlingen met gedrags- en psychiatrische problemen. Dit is één van de speerpunten van de voorstellen die zijn gedaan in het kader van «passend onderwijs». Daarbij is ook voorgesteld de schoolbesturen een zorgplicht te geven op grond waarvan zij verantwoordelijk zijn om alle kinderen/ jongeren die worden aangemeld of die staan ingeschreven een passend onderwijsaanbod te bieden. Ook dat is een belangrijke maatregel om thuiszitten te voorkomen. De uitwerking van passend onderwijs zal door het nieuwe Kabinet aan de Tweede Kamer ter besluitvorming worden voorgelegd.

Naast dit voorgenomen beleid, loopt er al een aantal acties om te voorkomen dat jongeren thuis komen te zitten. Zo zijn er op steeds meer scholen Zorg-adviesteams (zat's). In deze multidisciplinaire teams werken scholen en professionals uit de (jeugd)zorg, waaronder ook de jeugd-ggz samen om leerlingen met problemen snel en adequaat te helpen. Onlangs is een wetsvoorstel in procedure gebracht om deze multidisciplinaire teams wettelijk te verankeren. Daarnaast zijn er voor leerlingen die tijdelijk niet in de (reguliere) klas kunnen blijven de Rebound- en Op de rails-voorzieningen. Voor jongeren die thuis zitten, is er het project Herstart. Doel van dit project is jongeren terug naar school te begeleiden.

Tot slot zijn de resultaten van het onderzoek naar thuiszitters aanleiding geweest om tot een regionale aanpak te komen. In het kader van het project «Gedragswerk» wordt met de betrokken partners in een regio (waaronder vertegenwoordigers van het onderwijs, leerplicht, RMC, gemeenten en (jeugd)zorg), aan de hand van een concrete lijst met jongeren die thuis zitten gezocht naar oplossingen. Daarnaast komt in deze gesprekken aan de orde hoe structureel tot een sluitende aanpak in de regio kan worden gekomen.

Voorkomen moet worden dat jongeren onnodig instromen in een uitkering. Dit begint bij het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en het verbeteren van de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt. Hiertoe zijn diverse trajecten ingezet. Zo wordt sinds 2009 de inrichting van «plusvoorzieningen» gestimuleerd in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. In plusvoorzieningen wordt een gecombineerd aanbod van regulier onderwijs, zorg en waar nodig arbeidstoelating aangeboden aan jongeren die door een opeenstapeling van problemen een groot risico lopen op maatschappelijke uitval. Voor het starten van plusvoorzieningen wordt in de schooljaren 2009/2010 en 2010/2011 in totaal 60 miljoen euro extra beschikbaar gesteld aan scholen. Om gemeenten ook de (financiële) ruimte te geven om de hulp dichtbij de jongeren te organiseren, bijvoorbeeld in de vorm van een plusvoorziening, komt er vanaf 2010 een structurele «decentralisatie-uitkering Jeugd» beschikbaar voor de grotere gemeenten. Verder wordt in de kabinetsvisie «Perspectief voor jeugd en gezin» benadrukt dat zorg en onderwijs als einddoel participatie hebben, dus dat daar ook de inzet op gericht moet zijn. In dat kader lopen er pilots vanuit MKB Nederland en de MOgroep om jongeren vanuit jeugdzorginstellingen direct naar de arbeidsmarkt te begeleiden.

Door onderwijs dat sterk is gericht op arbeid, door stages en door een beter netwerk tussen school, UWV en het lokale bedrijfsleven worden jongeren die niet in staat zijn een diploma te halen, direct naar de arbeidsmarkt begeleid. Hiertoe wordt de wetgeving voor het voortgezet speciaal onderwijs aangepast. Verder bestaat er de mogelijkheid om via een Erkenning van verworven competenties-traject alsnog een diploma te behalen. Ook onderzoekt een onafhankelijke commissie de mogelijkheden van een werkschool. Leerlingen op een werkschool lopen via stages en leerwerkcontracten langdurig mee in een bedrijf en krijgen hierbij intensieve begeleiding van de school. De scholen en werkgevers maken daarbij afspraken om leerlingen na de leer/werkperiode waar mogelijk in dienst te nemen. Het advies over mogelijk-

² Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke ondersteuning onder griffie nr. 146543.02.

heden van werkscholen wordt na de zomer verwacht. Tot slot, is door de minster van Sociale Zaken en Werkgelegenheid onlangs nog een brief naar uw Kamer gestuurd over de overgang speciaal onderwijs arbeidsmarkt en de rol van de werkgevers daarbij³.

Alle genoemde maatregelen moeten regionaal tot een sluitende aanpak leiden. Het stimuleren en ondersteunen van die regionale samenwerking is dan ook een belangrijk speerpunt in het huidige beleid.

Vraag 3

Is er wat betreft «thuiszitters» een landelijk beeld voorhanden? Zo nee, bent u voornemens dit te laten onderzoeken?

Antwoord 3

In antwoord op vraag 2 wordt verwezen naar het onderzoek van Ingrado naar het aantal thuiszitters. De resultaten van dat onderzoek zijn bij deze vragen gevoegd. Hieruit blijkt dat in het schooljaar 2008–2009 naar schatting 2 500 leerplichtige jongeren langer dan vier weken thuis zaten. Dit was de tweede keer dat het onderzoek is uitgevoerd. Belangrijk winstpunt ten opzichte van het eerste onderzoek naar het aantal thuiszitters onder leerplichtambtenaren is dat deze keer 243 gemeenten hebben deelgenomen aan het onderzoek ten opzichte van 90 in het eerste jaar. De resultaten zijn dan ook representatiever. In de eerder genoemde brief die in januari 2010 naar de Tweede Kamer is gestuurd, staat dat de registratie en rapportage van het aantal thuiszitters beter en structureel moet plaatsvinden. Aangekondigd is dan ook het voornemen om cijfers over thuiszitters in het vervolg mee te nemen in de rapportages die gemeenten jaarlijks opstellen op het gebied van leerplicht. Op die manier wordt per gemeente zichtbaar hoeveel leerlingen thuis zitten, wat van belang is voor de beoordeling of sprake is van een sluitende aanpak. Ook over het schooljaar 2009–2010 wordt nog een rapportage door Ingrado opgesteld over thuiszitters. Naar verwachting kunnen de uitkomsten begin 2011 aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Vraag 4

Bent u bereid om met GGZ-Nederland, het landelijk Platform GGZ, de VNG, Divosa, de vereniging van leerplichtambtenaren, de LCR en de VO- en MBO-raad afspraken te maken over preventie schooluitval en ontwerp van sluitende aanpak voor deze groep jongeren met psychische problemen?

Antwoord 4

In het antwoord op vraag 2 is aangegeven dat naar aanleiding van het onderzoek naar thuiszitters is gekozen om, in aanvulling op lopende acties, te kiezen voor een regionale aanpak. Met de betrokken partners (waaronder vertegenwoordigers van onderwijs, gemeenten, leerplicht, ggz, etc.) in een regio wordt aan de hand van de concrete lijst van thuiszittende leerlingen gezocht naar passende oplossingen. Daarnaast wordt besproken hoe in de regio structureel tot een sluitende aanpak kan worden gekomen, zodat kan worden voorkomen dat jongeren thuis komen te zitten. Daarnaast vinden op landelijk niveau, onder meer in het kader van de kabinetsvisie Perspectief voor jeugd en gezin en in het kader van de uitwerking van passend onderwijs gesprekken plaats met betrokken partijen om tot betere afstemming tussen onderwijs en zorg te komen.

³ Eerste Kamer, 2009–2010, 31 780, L.